



Riksantikvaren
Pb. 8196 Dep.
0034 Oslo

15. april 2024

Innspill fra Foreningen Fredet vedr. Høring av utkast for kystens kulturmiljøer

Kulturminner langs kysten har en del fellesnevner som en bør ta hensyn til i de nye bevaringsstrategiene.

1. Det faktum at de befinner seg ute ved kysten, gjør de ekstra følsomme med henhold til klimaendringer. Havet stiger, og svært mange objekter vil være utsatt av den grunn.
2. Mange objekter ligger ute i havgapet på øyer med svært vanskelig kommunikasjon.
3. El-forsyninger er ofte fraværende.
4. Mange bygninger er ikke bebodde og ligger brakk store deler av året.
5. Dette dreier seg svært ofte om forlatt og forlatt industriobjekter, svært ofte store bygningsmasser.
6. Ulik eierstruktur.
7. Materialer som før ble brukt er borte fra markedet
8. Tiltak er ofte svært væravhengig.
9. Helt spesifikke regionale byggeskikker.
10. Holdningene til bevaring av kystkultur er forskjellig. Kulturforskjeller i ulike landsdeler.
11. Vær og vind arbeider «rasker og mer effekt»

Klimaendringene vil på lang sikt ha store innvirkninger. Bygninger som befinner seg i strandkanten vil kanskje om noen år være så nært flom mål at bevaring og restaurering på stedet vil være umulig. Muligheten til å flytte slike objekter høyere opp og lenger inn på land, må kunne vurderes og muliggjøres.

Med stadig våtere og sterkere vindforhold, må dette tas med i vurderingene når naust og sjøhus skal bevares. Naturgitte forutsetninger gjør det at en i framtiden sikkert må revurdere materialbruk og teknikker.



Objekter som ligger langt til havs der kommunikasjon og transport er vanskelig må bli gitt ekstrabevilgninger. Her kan en tenke seg et nærmere samarbeide med båter som er i drift takket være støtte fra Riksantikvaren.

Steder der en ikke har elektrisitet, gjør ofte all restaurering og bevaring svært vanskelig. Mange plasser er svært gunstige med henhold til vindkraft. Her bør en kunne lempe på en del begrensninger med henhold til byggetillatelse. Videre vil en være avhengig av temporære aggregater. Skal nye objekter bevares må elementære innsatsmidler og betingelser som overnevnt først sikres.

Hus som store deler av året er ubebodd, må kunne tas i bruk til overnatting i turistøyemed. Dette gjelder særlig i sommerhalvåret.

En har svært ofte sett at i områder der det er ulike eierforhold på bygningsmassen, at det kan tilspisse seg, når noen får endre og andre ikke. Et ensartet regime med henhold til lover regler og forordninger må være lik uansett eierforhold. En ensartet håndhevelse.

Målbeskrivelse

Det er fram til nå fredet og bevart svært mange like objekter over det ganske land. En vil i framtiden måtte begrense og foreta en del innskrenkninger. Her kan en se for seg at hver region fikk et begrenset antall ulike bygninger. Videre at landsdeler med sine særegenheter også fikk sine regionale begrensninger. Det være seg antall og volum.

At objekter med lett tilgang for allmenheten prioriteres framfor objekter som ligger avsides til. Endeproduktet av bevaringsstrategien må i større grad bli synlig og gjort kjent. Et naust langt til havs er vel og bra, men skal vi i framtiden få sympati for de midler som settes inn, må allmenheten få større tilgang.

Regionene må bli enige seg imellom om type, og volum. Helt like bygninger og tiltak langs hele kysten må begrenses.

Som nevnt tidligere vil en i framtiden måtte ta i bruk nye metoder og teknikker i bevaringen av objekter. Begrepet «nesten like bra» er bedre enn at metoder og inngrodde holdninger umuliggjør tiltak.

Et svært viktig mål er at hus og bygninger i privat eie langs kysten blir gitt gode økonomiske insentiver for kontinuerlig vedlikehold. Skattefordeler i form av momsfradrag er et mulig tiltak. Videre må forsikringsordninger av fredede bygninger i privat eie langs kysten forbedres.

En etterspør ferie og friluftsliv langs kysten. I dag er det nesten umulig og transportere folk ut til kystens perler. Lovverket er med henhold til transport av folk svært strengt. Dette er på en side svært forståelig, men samtidig vil en lemping her gjøre det lettere og få brukt hus og bygninger ute ved kysten.

Mange båtruter er subsidierte av kommune, fylke og stat. Når disse rutene er ute til høring og anbud, må en i større grad pålegge rederier og båtører en plikt til å inkludere steder langs

Foreningen Fredet
Etablert 13.05.2006.



kysten som kun kan nås med båt. Sommerruter etc. Dette kan stimulere eiere og mulige besøkende.

Samarbeid med eiere i samme segment om markedsføring. Kystverket har som kjent mange fyr fredet i sin portefølje. Turisme og tilrettelegging er ofte et spørsmål om logistikk og samarbeide. Bevaringsstrategiene må ta inn i seg metoder og institusjoner som allerede er i markedet for dermed å stimulere til økt samarbeide.

Dugnadsånden er helt avgjørende. Mange hus og objekter holdes vedlike og er blitt reddet takket være vår nasjonale dugnadsånd. Myndighetene har en svært viktig oppgave i å fremme og understøtte denne ånden.

Bevaringsstrategiene må ta inn at skole og undervisning i større grad må oppsøke og bruke husvære relatert til fiske og fangst. Etablere leirskoler.

Foreningen Fredet april 2024.

Sjur Agdestein
styreleder